

سناریونویسی در بحران

(رهنامه - آینده نگری - طرح ریزی)

محمد مسعود بهمنی

سرشناسه	: بهمنی، محمد مسعود، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: ساریونویسی در بحران : (رهنامه - آینده‌نگری - طرح‌ریزی) / محمد مسعود بهمنی
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ ص: مصور، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۰۷-۵
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۵ - ۹۶.
عنوان دیگر	: رهنامه - آینده‌نگری - طرح‌ریزی.
موضوع	: آینده‌پژوهی
موضوع	: مدیریت بحران
موضوع	: مدیریت بحران -- برنامه‌ریزی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ س ۱۵۸ GB
رده بندی دیویی	: ۰۰۳/۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۷۹۳۲۸

نویسنده: محمد مسعود بهمنی

نوبت/سال چاپ: اول/۱۳۹۳

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۰۷-۵

شمارگان: ۱۵۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز - تهران

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۷	فصل یکم: ضرورت طرح ریزی و سناریو نویسی
۱۰	دکترین (رهنامه)
۱۲	منظور از طرح ریزی و سناریو نویسی
۱۳	عوامل مؤثر بر موفقیت طرح ریزی و سناریو نویسی
۱۶	مراحل طراحی و سناریو نویسی
۱۹	وظایف اداری و سازمانی
۲۲	مقاصد سناریو نویسی
۲۵	فصل دوم: آینده نگری و سناریو نویسی
۲۷	آینده نگری و آینده پژوهی
۲۹	آینده پژوهی
۳۲	فرآیند پیش بینی و آینده نگری
۳۲	روش های پیش بینی و مطالعه آینده
۳۵	تهدید و فرصت
۴۰	فایده آینده پژوهی
۴۱	اهمیت آینده پژوهی
۴۲	رویکرد آینده پژوهی
۴۲	روش های مورد استفاده در آینده پژوهی
۴۸	سناریو نویسی
۴۸	تاریخچه سناریو نویسی
۵۱	سناریو چیست؟

۵۳	گام‌های تدوین سناریو
۵۳	عناصر اصلی سناریو
۵۶	سناریو آمریکا علیه ایران
۶۱	پیش‌بینی و تدابیر
۶۵	فصل سوم: طرح‌ریزی و تمرین
۶۷	سطوح طرح‌ریزی و تمرین
۶۷	سطح راهبردی یا استراتژیکی
۶۸	سطح عملیاتی
۷۰	سطح تاکتیکی
۷۱	مراحل طرح‌ریزی و تمرین
۷۵	پیوست‌ها: فرمت‌های سناریو نویسی و تمرین
۹۵	منابع

آینده امری است که مردم و سازمان‌ها می‌توانند آن را با اقدامات هدفمند خود طراحی و شکل دهند. جوامع برای آنکه عاقلانه عمل کنند، بایستی نسبت به پیامدهای اقدامات خود و دیگر جوامع آگاهی و شناخت کافی داشته باشند. سازمان‌ها و جوامع می‌کوشند تا امور در حال وقوع را فهمیده و حتی سعی می‌کنند بکوشند تا اموری که شاید اتفاق بیفتد یا بالقوه امکان وقوع دارد و یا تحت شرایط خاصی در آینده اتفاق خواهد افتاد، بشناسند. سازمان‌ها و جوامع موفق با استفاده از این شناخت حدسی، موقعیت کنونی خود را تشخیص داده و با اقدامات مقتضی و پیگیری‌های لازم، از بستر زمان و فضای مادی و اجتماعی می‌گذرند.

آینده‌پژوهی و آینده‌نگری هنر شکل دادن به آینده است، به آن شکل که آن را می‌خواهیم. کسانی که این دانش را در دست دارند هم اکنون به آینده جهان به دلخواه و مطلوب خود شکل می‌دهند. اگر کشورها و جوامع نتوانند خود را با تحولات سازگار کنند از هم فرو می‌پاشند و متلاشی می‌شوند، زیرا که ذات تغییرات را به درستی نشناختند، بنابراین آینده‌نگری و آینده‌شناسی، دانش شناخت تغییرات است و از حیاتی‌ترین علوم مورد نیاز جوامع انسانی می‌باشد.

استفاده از روش طرح‌ریزی و یا سناریونویسی به ما کمک می‌کند تا راهبردها را بهبود بخشیده و برنامه‌هایی برای مقابله با رویدادهای غیر منتظره طرح‌ریزی کنیم.

در قالب سناریوسازی، ویژگی‌هایی حادث می‌شود که در تدوین راهبردها و یا راه‌کارهای مؤثر به ما کمک فراوانی می‌کند و قدرت تصمیم‌گیری را افزایش می‌دهد. سناریوها و یا طرح‌ها تصاویری از آینده‌های محتمل هستند و این تصاویر به صورت منطقی به هم وابسته هستند.

طرح‌ریزی و سناریوبردازی به ما کمک می‌کند تا بیاندیشیم که چگونه در شرایط محیطی متفاوت آینده، پیروزمندانه به هدایت امور بپردازیم و غافلگیر نشویم.

در این کتاب به ضرورت سناریونویسی در بحران و مباحث آینده‌نگری و آینده‌پژوهی و چگونگی طرح‌ریزی و سناریو نویسی در شرایط بحران برای آمادگی مقابله با حوادث و رویدادها، می‌پردازیم و در پایان کتاب نیز نمونه‌ای از طرح‌ها برای مقابله با بحران ارائه گردیده است.

ضمناً از امیر سرتیپ ۲ صادقی‌گویا که در مراحل تدوین کتاب با راهنمایی‌های ارزشمند خود من را یاری کردند، نهایت تشکر و امتنان را دارم. امید است که مورد استفاده سازمان‌ها و دانش‌پژوهان قرار گیرد.

محمد مسعود بهمنی

مردادماه ۱۳۹۳